

Plan
Policy
Handlingsplan
Riktlinje

Uppdaterad 2017-12-14

Kulturplan 2018-2021

Innehåll

Inledning	3
Nationella kulturpolitiska mål	4
Regional kulturplan.....	5
Planens syfte	6
Förvaltningen för kultur, fritid och näringsliv	7
Kultur- och fritidskontoret	7
Bibliotek	10
Kulturskolan.....	10
Ungdomsenheten.....	11
Mångfald och jämställdhet.....	12

Fastställt av: Kommunstyrelsen

Fastställt datum: 2017-12-19, § 2

Dokumentet gäller till och med: 2021-12-31

Dokumentet gäller för: Forshaga Kommun

Dokumentansvarig: Kultur- och fritidsförvaltningen

Diarienummer: KS 2016/103

Vision och budget med strategisk plan Vision: *"Forshaga barnkommun. I våra barn finns framtiden och vi bygger ett samhälle för nuvarande och kommande generationer. Genom hållbara, långsiktiga och ansvarstagande lösningar får vi en attraktiv och trygg kommun även i framtiden."*

Kommunfullmäktiges budget med strategisk plan är kommunens viktigaste övergripande styrdokument. I budgeten återfinns också vår vision, det önskvärda framtida tillståndet för kommunen och kvalitets- och styrmodellen som övergripande beskriver hur den kommunala verksamheten ska styras, följas upp och utvärderas. Strategisk plan innehåller kommunens övergripande mål, värdegrund och tre hållbarhetsstrategier.

Plan anger inriktning och konkreta mål i en fråga av större vikt. Den är vägledande för beslut och styrning. Planen tar inte ställning till utförande eller metod. Har en begränsad giltighetstid och ska följas upp. Exempel på plan kan vara Bostadsförsörjningsplan. Beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Policy är ett kortfattat dokument på en övergripande nivå om specifika, strategiskt viktiga områden. Den är vägledande för beslut och styrning. Policy tar inte ställning till utförande eller metod. En policy är vanligtvis långvarig, och gäller tills vidare. En policy bör konkretiseras i andra styrdokument, oftast i riktlinjer. Exempel på policy kan vara Upphandlingspolicy och Kommunikationspolicy. Beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Handlingsplan är en sammanställning av aktiviteter som tillsammans ska leda till att uppnå mål. Den visar konkret vad som ska göras inom ett visst område, vem/vilka som ansvarar för uppgiften, ekonomiska konsekvenser samt när det ska vara klart alternativt när det ska följas upp. Omsätter ofta inriktningen i planen till konkreta åtgärder. Exempel på handlingsplan kan vara Handlingsplan för nybyggnation av flerfamiljshus på Åsmyren. Beslutas av kommunchef, förvaltningschef eller ledningsgruppen.

Riktlinjer är den mest konkreta formen av styrdokument. Ett dokument som innehåller en anvisning eller rekommendation för hur exempelvis en policy ska uppnås. Riktlinjer avser främst frågor rörande ren verkställighet. Riktlinjer kan betraktas som en slags handbok som ska ange ramarna för vårt handlingsutrymme i en viss fråga. Gäller tillsvidare vilket innebär att gamla riktlinjer måste upphävas när de blir inaktuella. Exempel på riktlinjer kan vara Riktlinjer för användande av sociala medier. Beslutas av kommunchef, förvaltningschef eller ledningsgruppen.

Inledning

Berättartraditionen är unik för Värmland och den är en viktig del av den värmländska identiteten. Värmland har och har haft många kända berättare och utvecklingen fortsätter inom konstformer som teater, litteratur, musik, dans, bildkonst och konsthantverk tack vare en stor mängd utövande konstnärer. Kulturen spelar fortfarande en stor roll i Värmland och den har fått en allt viktigare plats i diskussionerna om regionernas utveckling.

- Region Värmland - Värmlandsstrategin 2014-2020

Forshaga kommun, som en del av denna värmländska identitet, bär liksom alla kommuner i länet ett ansvar att föra berättartraditionen vidare. Kommunens geografiska närhet till Karlstad ger goda möjlighet att ta del av de regionala kulturverksamheternas utbud, samverka över kommungränserna men även att profilera Forshaga som en mindre kommun med både breda och spetsiga kultursatsningar som kan locka besökare och inspirera invånarna.

I Forshaga kommuns strategiska plan är ett av målen att alla ska känna sig välkomna. Här är det enkelt, här är det möjligt och här har vi ett positivt förhållningssätt. Vi bryr oss om varandra, och tvekar inte att hjälpa till. Här tar vi vara på närheten till natur och kultur. Alla har tillgång till fina miljöer för rekreation. Genom många eldsjälar och ett livskraftigt föreningsliv har vi lätt att fylla vår fritid. Detta, tillsammans med öppenhet, delaktighet och inflytande förklarar varför vi lever ett skönare liv.

En attraktiv fritid, där kulturskapande och kulturdeltagande utgör en viktig ingrediens, bidrar till invånarnas trivsel, goda hälsa och positiva utveckling. Kultur uppstår i mötet mellan människor som getts förutsättningar för eget skapande och för deltagande och konsumtion av olika kulturella uttryck.

Nationella kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen i december 2009. Målen ska styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och landsting.

Målen för kulturpolitiken är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

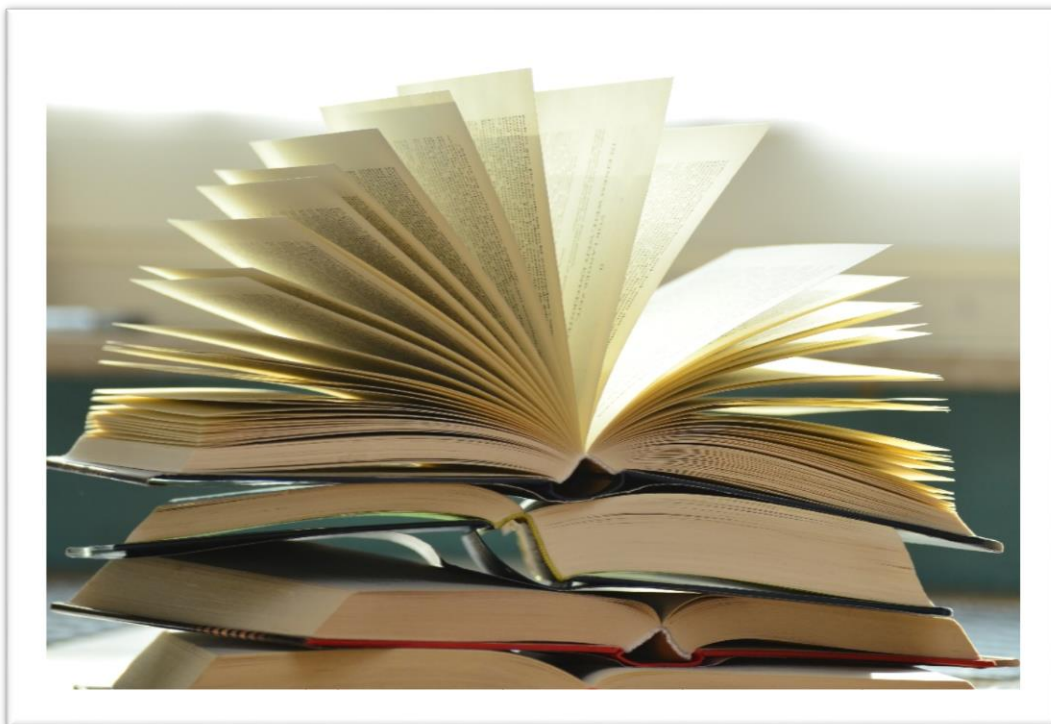
För att uppnå de kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

Regional kulturplan

Region Värmland har ansvaret för att ta fram en regional kulturplan som ska visa på de satsningar och prioriteringar som regionen gör. Nuvarande kulturplan gäller för programperioden 2017-2020. Den regionala planen utgår från det uppdrag som staten, via kultursamverkansmodellen, ålägger regionerna. De regionala institutionerna som exempelvis Värmlands Museum, Wermland Opera och Västanå teater är prioriterade verksamheter. Region Värmland redogör i kulturplanen för det rika kulturliv som präglar länet och diskuterar också själva kulturbegreppet och vad som ska inrymmas i begreppet. Värmland behöver ett attraktivt kulturliv som rymmer allt från professionella kulturutövare till en mångfald av eget skapande. Region Värmlands roll blir att förutom att jobba med de regionala kulturinstitutionerna även uppmuntra och stimulera kultur ute i regionen. Detta möjliggörs genom regionala samarbeten och möjligheter för kommuner, civilsamhället och andra organisationer att ta del av de ekonomiska bidrag som Region Värmland handhar inom kulturområdet.

Region Värmland och de offentliga kulturaktörerna ska arbeta för att förverkliga en ökad kulturell delaktighet i hela länet. Ett aktivt arbete med mångfald, jämställdhet och tillgänglighet är viktigt för alla aktörer på kulturens område och ska speciellt prägla all regional kulturverksamhet som erhåller offentligt stöd.

Planens syfte

Forshaga kommun vill satsa på ett starkt kulturliv med sociala nätverk och möjlighet att fördjupa intressen, som skyddsfaktorer och för att motverka problem och destruktiv utveckling för samhället och individen.

Planens syfte är att utgöra en gemensam riktning och understryka betydelsen av att genom kulturen bidra till mångfald, jämställdhet, kreativitet, tillgänglighet och delaktighet.

Genom kulturplanen vill Forshaga kommun stärka kulturens roll i samhället och i kommunens utvecklingsarbete för att realisera kommunens vision:

I våra barn finns framtiden och vi bygger ett samhälle för nuvarande och kommande generationer. Genom hållbara, långsiktiga och ansvarstagande lösningar får vi en attraktiv och trygg kommun även i framtiden.

Ansvar och armlängds avstånd

Beslut om frågor som rör kulturen tas som regel i kommunstyrelsen. Ansvaret för kulturfrågorna ligger under förvaltningen Kultur, fritid och näringsliv, men flera mål i kulturplanen förutsätter samverkan med andra förvaltningar eller andra aktörer.

Kulturpolitiken använder principen om armlängds avstånd och ska inte detaljstyra kulturens innehåll. Den konstnärliga friheten är en förutsättning för att kulturella uttryck ska vara en viktig kraft i demokratin. Kultur ska också användas som verktyg för att bygga ett hållbart samhälle.

Utvärdering och uppföljning

Planen ringar in de områden som Forshaga kommun i dagsläget arbetar med och lyfter fram några prioriterade utvecklingsområden. Planen sträcker sig från 2018-2021 och innehåller mål som presenteras inom varje område.

Förvaltningen Kultur, fritid och näringsliv ska under programperioden samverka och föra regelbunden dialog med övriga förvaltningar och aktörer för att uppnå målen i Forshaga kommuns kulturplan och rapportera till kommunstyrelsen två gånger per år. Målen ska i de fall det är möjligt läggas in i kommunens uppföljningsverktyg. Planen ska revideras senast i juni 2021. Samtliga utvecklingsinsatser ska då vara påbörjade.

Om den politiska organisationen eller förvaltningsorganisationen ändras under programtiden ska ansvaret för kulturplanens utvecklingsinsatser ses över och förnyas i enlighet med den nya organisationen.

Förvaltningen för kultur, fritid och näringsliv

Förvaltningen har en kulturdelen som består av fyra enheter: Kultur- och fritidskontoret, biblioteket, kulturskolan och ungdomsenheten.

Kultur- och fritidskontoret

Kultur- och fritidskontoret består av kulturchef, kultur- och fritidssamordnare, kulturutvecklare, fritidsutvecklare, kommunikatör och administratör, varav samtliga roller också servar andra verksamheter i förvaltningen och kommunen.

Under kultur- och fritidskontoret ryms ansvaret för beredning av stödet och dialogen med föreningslivet inom kultur, fritid och idrott, stöd till studieförbunden, stipendier inom kultur- och fritidsområdet, ansvar för kommunens konstsamling, Lustenrundan, arbete med kommunens kulturminnesmiljöer, samverkan runt kultur i skolan och kultur i vården.

Kulturarrangemang

Lustenrundan är sedan 2012 kommunens mycket uppskattade konstföreställning. Sista helgen i augusti ställer lokala konstnärer, men också utställare med anknytning till Forshaga kommun, ut sina alster i cirka 20 utställningslokaler runtom i kommunen från Dyvelsten i söder till Tollebol i norr. 2017 deltog Forshaga kommun i Lustenrundan genom att presentera två nya offentliga konstverk från projektet Artscape och genom en urvalsutställning från vår egen konstsamling. Lustenrundan engagerar omkring 120 konstnärer och har ungefär 3500 besökare. Lustenrundan genomförs med stöd av Region Värmland.

Kulturer möts är minifestival med fokus på mångfald och integration i alla dess former. Genom att skapa en mötesplats för olika kulturer, som kan avse bakgrund, ålder, kön och funktionsvariationer och ta del av varandras kulturtryck har arrangemanget fått en viktig plats i kommunen. Kulturer möts arrangeras av kulturskolan, en lördag i november och görs i samverkan med en rad aktörer i kommunen. Arrangemanget har ungefär 300-350 besökare. Kulturer möts genomförs med stöd från Kulturrådet.

Mål 2018-2021

Fortsätta utveckla kommunens medverkan i Lustenrundan, genom samtidskonst och offentlig konst som komplement till de lokala konstnärernas öppna gallerier.

Fortsätta utveckla arrangemanget Kulturer möts tillsammans med andra aktörer i kommunen, för att på sikt attrahera fler deltagare till Kulturskolans kursverksamhet.

Kulturföreningar

I Forshaga kommun finns ett rikt föreningsliv inom idrott, kultur och fritid. De flesta har verksamhet för barn och ungdomar. Alla dessa föreningar stärker tillsammans bilden av Forshaga som en aktiv och attraktiv barnkommun.

Föreningslivet fyller en viktig funktion i samhället, inte minst för barn och ungdomar. Ofta sker arbetet helt på ideell basis av eldsjälar. I Forshaga kommun finns cirka 16 kulturföreningar med olika inriktning såsom bland annat musik, dans, kulturarv och konst.

Forshaga kommun stödjer föreningslivet genom att bland annat erbjuda lokaler och tider i kommunens anläggningar. En stor del av stödet sker genom samverkan kring exempelvis arrangemang. I vissa fall kan vi ge ett ekonomiskt bidrag, där vi prioriterar barn- och ungdomsverksamhet.

Forshaga kommun delar årligen ut ett kulturstipendium till en eller flera personer som gynnat kulturen i kommunen.

Mål 2018-2021

Uppmuntra och särskilt stötta föreningar som har projektidéer eller verksamhet som har förutsättningar att få extern finansiering.

Aktivt delge föreningslivet information om utbildningstillfällen med fokus på mångfald, integration, jämställdhet och HBTQ+.

Konst

Den offentliga konsten har en lång och stark tradition i Sverige och konsten utgör en viktig del i skapandet och utvecklandet av såväl attraktiva centrummiljöer som vårdmiljöer och arbetsplatser. Den offentliga konsten har förmågan att lyfta områden och är ofta barns första möte med konst. För många kan tröskeln in på den traditionella konstens arenor som museum och gallerier vara hög. Konst i våra gemensamma utrymmen når invånare oavsett bakgrund och det är en viktig aspekt som bygger på tillgänglighet och demokrati.

Forshaga kommun har en konstsamling som består av drygt 400 verk, både offentlig konst och lös konst. Vår konstsamling speglar strömningar och ett kulturarv inom bildkonsten från tidigt 1900-tal till nutid. Genom att kommuner köper konst ges invånarna möjlighet att ta del av konst i kommunens lokaler och offentliga rum. Inköpen främjar även konstnärerna och gynnar det lokala skapandet.

I Forshaga kommun tillämpar vi enprocentsregeln där en procent av byggkostnaden ska gå till konstnärlig gestaltning.

Mål 2018-2021

Under 2018 arbeta fram nya riktlinjer för inköp och hantering av kommunens konstverk samt se över eventuella behov att köpa in ny konst.

Under 2018 revidera riktlinjerna för arbetet med tillämpandet av enprocentsregeln.

Upprätta nya platser där kommunen kontinuerligt kan visa nyskapande och samtida konstnärliga uttryck.

Söka samarbeten med lokala konstnärer och se över möjligheterna för en permanent utställningsyta för lokal konst.

Fortsätta arbeta med att synliggöra och tillgängliggöra kommunens konstsamling.

Utveckla konstspecifika projekt inom äldreomsorgen.

Kultur hela livet

Kulturen ska vara tillgänglig för alla, från de yngsta invånarna till våra allra äldsta. Kulturen kan skapa möten, inspiration och väcka samtal. Med ett brett utbud av både kultur och konst i kommunen ger det både invånare och besökare ett mervärde. I Forshaga kommun vill vi att kulturen ska präglade hela livet.

Kultur i skolan

Forshaga kommun söker årligen statsbidraget Skapande skola från Kulturrådet. Bidraget ska gå till kulturupplevelser av olika slag till grundskolans elever. Skapande skola-satsningen ska ses som ett komplement till skolornas ordinarie kulturverksamhet. Idén är att låta elever få uppleva det professionella kulturutbudet, diskutera aktuella ämnen och utveckla sitt eget skapande. Statsbidraget Skapande skola ska ge eleverna tillgång till kulturens alla uttrycksformer och öka deras möjligheter till eget skapande. Kultur i skolan vidgar elevernas vyer samt ger perspektiv och förståelse för världen de lever i.

I Forshaga kommun innebär arbetet med kultur i skolan och stödet i skapande skola-satsningen att alla elever i grundskolan får ta del av en eller flera kulturupplevelser och/eller vara en del i en skapande process - varje år.

Kultur i vården

Möjligheterna att ta del av ett rikt kulturliv är viktiga för individens välfärd och välbefinnande. Sambanden mellan kulturupplevelser, eget skapande, hälsa och livskvalitet uppmärksammas allt mer. Aktuell forskning visar att det finns tydliga samband mellan deltagande i kulturlivet och en förbättrad hälsa.

Genom en projektsatsningen kultur i vården har Forshaga sedan mars 2016 arbetat med målgruppen 60+. Med fokus på rörelse leder kulturskolans danspedagog danskursen huvud axlar, knä och tå i Kulturskolans lokaler varje måndag.

Mål 2018-2021

Utveckla insatser inom ramen av skapande skola-satsningen riktade mot de skolområden som haft en lägre grad av projektmedverkan de senaste fem åren.

Bredda utbudet och tillgängliggöra kulturen för kommunens äldre.

Kulturmiljöer och mötesplatser

Forshaga kommun har en rad olika kulturmiljöer, som både har stort lokalt och även nationellt engagemang och intresse. Kommunens största besöksmål, Gamla kraftstationen, är en föreningsdriven verksamhet som 2017 hade ett 50-tal utställare och drog 30 000 besökare. I Dyvelsten ligger flottningsmuseet, som fram till 2015 var en av Värmlands museums filialer. Därtill finns vackra herrgårdsmiljöer, hembygdsgårdar och kulturhistoriska platser väl värda ett besök.

I kommunen finns också två stora mötesplatser för kommunens invånare: Folkets hus i Forshaga och Kulturhuset i Deje. Båda husen erbjuder en rad olika aktiviteter som dans, bio, auktioner, barnteater och musik-quiz.

Mål 2018-2021

Söka externa aktörer för att hitta nya samarbetsformer för att utveckla verksamheten på Dyvelstens flottningsmuseum.

Undersöka förutsättningarna för att ytterligare marknadsföra kulturminnesmiljöer på fler platser i kommunen.

Särskilt stötta kulturmiljöer och mötesplatser som har förutsättningar till extern finansiering.

Bibliotek

Bibliotekets verksamhet styrs av bibliotekslagen och den lokala biblioteksplanen. Forshaga kommun har två folkbibliotek, belägna i Forshaga och Deje. Huvudbiblioteket ligger i Forshaga Lärcenter, en mötesplats för alla där många olika verksamheter samlas och där samverkan ska skapa lust, engagemang och livskvalitet i det livslånga lärandet. Filialbiblioteket i Deje ligger i Kulturhuset där också andra aktörer har verksamheter.

Biblioteken har generösa öppettider: 49,5 timmar fördelat på sex dagar i Forshaga, 13 timmar fördelat på tre dagar i Deje. Båda biblioteken står för viss skolbiblioteksservice och har en stor variation av besökare. Genom Bibliotek Värmland, ett regionalt samarbete, ges ökad tillgänglighet till bibliotekens tjänster via webben. Där kan bibliotekstjänster utföras 24 timmar om dygnet.

Mål 2018-2021

Biblioteket ska under 2018 revidera de mål som finns formulerade i Biblioteksplanen.

Under programperioden ska verksamheten i Deje bibliotek utvecklas och förnyas för att bättre svara till målgruppernas behov. Verksamhetsutvecklingen ska ske i samarbete med de

Undersöka förutsättningarna för att erbjuda ett mer öppet bibliotek i Deje.

Kulturskolan

Kulturskolorna är en av de största kulturverksamheterna för barn och unga i länet och spelar en viktig roll för att ge barn och unga tillgång till olika estetiska uttrycksformer på sin hemort. Kulturskolan är en frivillig verksamhet som vänder sig till barn och ungdomar som vill lära sig sång, spela ett instrument, dansa eller spela teater.

I Forshaga kommun kommer alla kommunens barn i kontakt med kulturskolan genom orkesterklassundervisning i årskurs 3, undervisning som är en del av grundskolans timplan i musikämnet.

Kulturskolan erbjuder undervisning i dans, flertalet instrument, teater och sång och undervisning sker genom enskild undervisningstillfällen, ensemblespel och gruppundervisning. Vissa terminer erbjuder kulturskolan också tillfälliga kurser utöver basutbudet, som t.ex. cirkuskola, konstkurser, elektronisk musik och teknikverkstad. Drygt 400 barn per år deltar på olika sätt i kulturskolans verksamhet.

Kulturskolan har under de senaste åren varit föremål för en statlig utredning och tillförts ytterligare resurser på nationell nivå som kommunerna kan söka. Forshaga kommun har sökt och fått stöd för att arbeta med att bli en mer jämlik kulturskola. (2016: 400 000 kr, 2017: 410 000 kr.)

Mål 2018-2021

Kulturskolan ska utveckla sin verksamhet med funktionsinriktad musikterapi (FMT).

Kulturskolan ska påbörja en bild- och formverksamhet för barn i behov av särskilt stöd.

Ungdomsenheten

Ungdomsenheten jobbar tillsammans med kommunens ungdomar för att främja ungas nyfikenhet och kreativitet och att bidra till framtidstro, handlingskraft och ökad egenmakt. Genom att ge ungdomar ansvar och förtroende får de möjligheter att pröva sina idéer genom projekt och arrangemang. Ungdomsenheten arbetar med att skapa olika former av mötesplatser med och för unga, exempelvis genom samarbeten med andra aktörer som föreningsliv och ungdomsverksamhet i andra kommuner. Ungdomsenheten utvecklar ständigt nya arbetssätt för att möta kommunens ungdomar exempelvis genom: ungdomsrådet, Säcken, Hubben i Deje, resor, lovaktiviteter och drömsommarjobb.

Mål 2018-2021

Under 2018 ska förvaltningen genomlysna sin egen ungdomsverksamhet och ta fram förslag till beslut om fortsatt ungdomsverksamhet och förslag på samverkan med förvaltningarna Lärande och arbete och Barn och utbildning.

Mångfald och jämställdhet

Det är viktigt att alla ska kunna vara delaktiga i det kulturutbud som erbjuds och i verksamheter som stimulerar eget skapande. Forshaga kommuns kulturverksamheter ska präglas av ett mångfaldsperspektiv. Beslut om utbud och aktiviteter ska göras med kunskap om mångfalden av människor och människors behov. Kunskap och medvetenhet ska prägla hela processen från inköp av offentlig konst till kulturprojekt och pedagogisk verksamhet. Även val av lokaler för kulturutbudet i kommunen ska ha detta som grund samt genomtänkt kommunikation kring konst- och kulturprojekt för att nå fler målgrupper.

Mål 2018-2021

Kommunen ska i sin dialog med föreningslivet uppmuntra till att utveckla strukturer som skapar delaktighet för alla.

Personalen på förvaltningen kultur, fritid och näringsliv ska ges kontinuerlig utbildning i frågor som rör jämställdhet, HBTQ+, integration och mångfald.